

Sözcükte Anlam — Deneme

KPSS AI Coach · 21.09.2026 · 9 soru

1. "İnsanın içindeki sessizliği büyüten şey, bazen en gürültülü kalabalıktır." Bu cümledeki altı çizili sözcük aşağıdaki anlam türlerinden hangisine örnektir?

- A) Somut anlam
- B) Terim anlam
- C) Mecaz anlam
- D) Yakın anlam
- E) Nitel anlam

Yazar, bir nesneyi anlatırken onu yalnızca adıyla vermekle yetinmez; çoğu zaman biçimini, rengini ya da sayısını da belirtir. Böylece okurun zihninde beliren görüntü daha belirgin hâle gelir. Özellikle betimleyici anlatımlarda bu tür sözcükler metnin etkisini artırır. Sayı ve ölçü bildiren sözler ise başka bir görev üstlenir.

2. Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nitel ve nicel sözcüklerin anlatımda farklı işlevler üstlendiği
- B) Somut sözcüklerin soyut sözcükleri her zaman dışladığı
- C) Terim anlamlı sözcüklerin betimleyici anlatımın temeli olduğu
- D) Zıt anlamlı sözcüklerin görüntüyü daha belirgin hâle getirdiği
- E) Yakın anlamlı sözcüklerin sayıyı ve ölçüyü karşıladığı

Bir sözcük, kimi zaman ders kitabında başka, günlük konuşmada başka bir değer taşır. Alan adı olarak kullanıldığında o sözcüğün anlamı daralır ve belirginleşir. Bu yüzden bağlam, anlamı tanımada önemli bir ölçüttür. Özellikle aynı sözcük, farklı cümlelerde farklı işlevlerle karşımıza çıkabilir.

3. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) bağlamın, sözcüğün anlamını belirlemede etkili olduğuna
- B) aynı sözcüğün farklı kullanımlarda değişik işlevler kazanabildiğine
- C) alan adı olarak kullanılan sözcüklerin anlamının belirginleştiğine
- D) sözcüklerin her zaman bütün cümlelerde aynı anlamı taşıdığına
- E) ders kitabı ile günlük konuşma arasında anlam farkı oluşabildiğine

Dil, yalnızca nesneleri adlandıran bir araç değildir; düşüncenin sınırlarını da belirler. Bir kavramın adını öğrenen kişi, çoğu zaman o kavramı başkalarından ayırmaya başlar. Bu nedenle sözcüklerin anlam ilişkileri, anlatımın temelini oluşturur. Aynı varlığı farklı yönlerden gösteren sözcükler kimi zaman birbirini tamamlar, kimi zaman da karşıt bir yapı kurar.

4. Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Sözcüklerin anlam ilişkileri anlatımı etkiler.
- B) Bir kavramı adlandırmak onu zihinde belirginleştirebilir.
- C) Anlam ilişkileri bazen tamamlayıcı, bazen karşıt olabilir.
- D) Dil, düşüncenin sınırlarını belirlemede rol oynar.
- E) Somut anlamlı sözcükler soyut anlamlı sözcüklerden daha önemlidir.

Sözcüklerin ilişkisini kurarken önce benzerlik, sonra karşıtlık, ardından da aynı anlamı taşıyıp taşımadığına bakılır. Bu sırayı bilen öğrenci, cümledeki anlam bağlantılarını daha hızlı çözer. Çünkü anlam sorularında küçük bir ayrıntı, büyük bir yanılgıyı önleyebilir. Özellikle yazılışları farklı olan ama kullanımı aynı çizgide ilerleyen sözler dikkat ister.

5. Bu parçaya göre sözcükte anlam sorularını çözerken öncelikle aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmelidir?

- A) Sözcüklerin yazılışlarının aynı olup olmadığına
- B) Sözcüklerin tam karşıt anlamlı olup olmadığına
- C) Sözcüklerin tam aynı anlamı taşıyıp taşımadığına
- D) Sözcüklerin benzerlik ve karşıtlık ilişkilerinin ayırt edilmesine
- E) Sözcüklerin sayılabilir özellikler taşıyıp taşımadığına

Bir sözcük, kimi zaman sözlükteki ilk karşılığının dışına çıkar; bunu, benzetme ya da ilgiden doğan yeni bir kullanım izler. Öte yandan kimi sözcükler, bir dersin, bir sanatın ya da bir mesleğin içinde, herkese açık genel anlamlarından ayrılıp dar ve kesin bir içerik kazanır. Bu iki durum, anlamın tek bir çizgide ilerlemediğini gösterir. Okur, bir sözcüğün hangi yoldan yeni anlam kazandığını ayırt edebilirse metni daha sağlıklı yorumlar.

6. Bu parçada sözü edilen iki durumun ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözcüğün anlamının kullanım alanına göre değişebilmesidir.
- B) Sözcüklerin birbirinin tam karşıtı anlamlar taşımasıdır.
- C) Sözcüklerin beş duyu organıyla algılanabilmesidir.
- D) Yazılışları farklı olan sözcüklerin anlamca aynı olmasıdır.
- E) Sözcüklerin ölçülebilen yönlerinin ön plana çıkmasıdır.

7. “Bu konuda kullanılan sözcükler, şiirde aynı sesi verse de anlamca aynı değildir.” cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle anlamca en yakındır?

- A) Bu konuda kullanılan sözcükler, yazılışları farklı olsa da anlamca aynıdır.
- B) Bu konuda kullanılan sözcükler, anlamca birbirinin tam tersidir.
- C) Bu konuda kullanılan sözcükler, yazılışları farklı olsa da birbirine yakındır.
- D) Bu konuda kullanılan sözcükler, anlamca tam aynı değildir; ancak kullanım bakımından birbirine yakındır.
- E) Bu konuda kullanılan sözcükler, yalnızca teknik alanlarda kullanılan terimlerdir.

8. “Bir öyküyü bitirdikten sonra, kahramanın ağzından anlatılan bölümleri yeniden okuyup ilk izlenimi değiştirdim.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlk izlenimin her zaman doğru olduğu
- B) Yeniden okuma sayesinde bakış açısının değişebildiği
- C) Kahramanın ağzından anlatılan bölümlerin gereksiz olduğu
- D) Bir öykünün ancak kahraman tarafından yazılabileceği
- E) İlk izlenimi değiştirenlerin metni yanlış anladığı

9. “Bu kadar erken yola çıkarsak trafiğe yakalanmayız.” cümlesinde kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Yola erken çıkmak, trafiğe yakalanmamanın garantisidir.
- B)** Yola erken çıkmanın, trafiğe yakalanmama ihtimalini artırdığı düşünülmektedir.
- C)** Trafik her zaman sabah saatlerinde yoğundur.
- D)** Yolculuk mutlaka kısa sürecektir.
- E)** Erken çıkmak, trafiği tamamen ortadan kaldırır.

Cevap Anahtarı

1. C	2. A	3. D	4. E	5. D
6. A	7. D	8. B	9. B	

Çözümler

1. Cümlede 'sessizlik' ve 'kalabalık' gerçek, doğrudan anlamları dışında kullanılmıştır; dolayısıyla mecaz anlam vardır. En güçlü çeldirici A'dır; çünkü sözcükler günlük ve somut gibi görünse de cümledeki işlevleri gerçek karşılıklarını aşmaktadır.
2. Parça, bir yandan renk, biçim, durum gibi nitel yönleri; öte yandan sayı ve ölçü bildiren nicel yönleri ayırır. Bu nedenle asıl anlatılmak istenen, nitel ve nicel sözcüklerin farklı işlevler üstlenmesidir. En güçlü çeldirici C'dir; çünkü metin, anlatımın etkisinden söz ederken terim anlamla karıştırılabilir, ancak burada alan adı değil, nitelik-miktar ayrımı vardır.
3. Parça, bağlamın anlamı belirlediğini, aynı sözcüğün farklı cümlelerde farklı işlevler kazanabildiğini ve alan adı olarak kullanımda anlamın belirginleştiğini söylüyor. Ancak sözcüklerin her zaman bütün cümlelerde aynı anlamı taşıdığına ilişkin bir yargı yoktur; hatta parça bunun tersini düşündürür. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü parçada doğrudan yer alan bir düşünceyi doğru yönde yineler.
4. Parça, dilin düşünceyle ilişkisini ve anlam ilişkilerinin anlatımdaki yerini açıklar; somut-soyut sözcükler arasında önem sıralaması yapmaz. Bu yüzden E'ye ulaşamaz. En güçlü çeldirici C'dir; çünkü parçada 'tamamlar' ve 'karşıt' karşıtlığı vardır, fakat bu ifade doğrudan parçada var olan bir gözlemi genelleştirir, yanlış değildir ama sorulan şey değildir.
5. Parça, anlam ilişkilerini çözerken önce benzerlik, sonra karşıtlık ve anlam birlikteliğinin ayırt edilmesini vurguluyor. Bu nedenle D doğrudur. En güçlü çeldirici C'dir; çünkü 'aynı anlam' ifadesi eş anlamlılıkla bağlantılıdır, fakat parça yalnızca aynı anlamı değil, ilişkilerin sırasını da önemser.
6. Parçada iki ayrı durum anlatılmaktadır: Bir sözcüğün benzetme ya da ilgi yoluyla temel anlamından uzaklaşıp yeni bir anlam kazanması ve bir sözcüğün bir bilim, sanat ya da meslek alanında özel ve belirli bir kavramı karşılaması. Bu iki durumda da sözcüğün anlamı kullanım alanına göre değişmektedir; bu nedenle doğru cevap A'dır. En güçlü çeldirici D'dir; çünkü eş anlamlı sözcükleri düşündürür, ancak parçada yazılışları farklı olup anlamları aynı olan sözcüklerden söz edilmemektedir.
7. Cümlede sözcüklerin sesçe benzeştiği, ancak anlamca aynı olmadığı; buna rağmen kullanım bakımından yakınlık gösterdiği anlatılmaktadır. Bu nedenle en uygun karşılık D'dir. En güçlü çeldirici C'dir; ancak o, ses benzerliğini yanlış biçimde yazılış farkına dönüştürmektedir.
8. Cümlede, yeniden okumanın ilk izlenimi değiştirdiği ve bakış açısını yenileyebildiği anlatılmaktadır. En güçlü çeldirici A yanlıştır; çünkü cümle ilk izlenimin her zaman doğru olduğunu değil, değişebildiğini söylemektedir.
9. Cümlede kesinlik değil, bir koşul ve buna bağlı beklenti vardır. En güçlü çeldirici A yanlıştır; çünkü cümle garanti değil, olasılık bildirmektedir.